

VIDES PIESĀRŅOJUMA EKSPRESANALĪŽU VEIKŠANAS SPECIĀLISTS KOMPETENCES NOVĒRTĒŠANA UN APLIECINĀŠANA (EKSAMINĀCIJA UN SERTIFIKĀCIJA)

PSI Sertifikācija (PSI) ir noteikusi prasības un kritērijus, kādiem jāatbilst Vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanas speciālistam.

Nodrošinot pārlicību un piedāvājot apliecinājumu par darbinieka kompetenci (zināšanām, darba pieredzi, praksi un prasmēm), PSI Sertifikācija organizē mācību kursus beigušo speciālistu eksamināciju un sertifikāciju. Nosakot noteiktu sertifikāta derīguma termiņu un tā pagarināšanas nosacījumus un procedūras, PSI Sertifikācija veicina un nodrošina jau sertificēto speciālistu kompetences nepārtrauktu uzturēšanu un paaugstināšanu.

Sertifikācija (kompetences novērtēšana) tiek veikta tikai tiem pretendentiem, kas atbilst sadaļas “Personāla eksaminācijas un sertifikācijas procesa apraksts” trešajā punktā minētajām prasībām. Eksaminācijas un sertifikācijas procesā tiek izvērtēta sertifikācijas pretendenta izglītība, mācību kursus iegūtās zināšanas, darba pieredze, prakse un prasmes, to atbilstība PSI Sertifikācija “Vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanas speciālists” prasībām un kritērijiem. Atbilstības gadījumā tiek apliecināta vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanas speciālistu kompetence un izsniegts sertifikāts, kura derīguma termiņš ir 3 gadi.

Pretendentam izsakot interesi par personāla kompetences apliecinājuma “Vides ekspresanalīžu veikšanas speciālists” iegūšanu, viņš saņem informāciju par visu procesu.

PERSONĀLA EKSAMINĀCIJAS UN SERTIFIKĀCIJAS PROCESA APRAKSTS

1. Darbības sfēra

Dokuments nosaka sertifikāta “Vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanas speciālists” saņemšanas nosacījumus un norises kārtību. Apraksts izstrādāts saskaņā ar PSI Sertifikācija “Vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanas speciālists” sertifikācijas shēmu, PSI Sertifikācija Personāla atbilstības novērtēšanas procedūru.

2. Kompetences pārbaudes (eksaminācijas) kritēriji

- PSI Sertifikācija “Vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanas speciālists” sertifikācijas shēmas kvalifikācijas kritēriji (skat. 4.sadaļu).
- *Vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanas speciālistu prasmes tiek vērtētas sekojošās jomās:*
  - *Piesārņojums gaisā – PM10, PM2,5 un PM kopējais noteikšanā un smaku mērījumu veikšanā;*
  - *Ūdens rādītāju kontrole – pH, skābekļa, elektrovadītspējas mērījumu veikšana virsūdeņos un notekūdeņos.*

3. Prasības sertifikācijas kandidātiem – nepieciešamai izglītībai, pieredzei un apmācībām

3.1. Sertifikācijas kandidātiem “Vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanas speciālists” sfērā jāapliecina sekojoša kvalifikācija:

- Vispārējā vidējā izglītība un 3 mēnešu pieredze ar vides pārvaldības jomu saistītu jautājumu risināšanā pēdējo piecu gadu laikā.

- Dokumenti, kas apliecina pretendenta zināšanu apguvi par vides piesārņojuma noteikšanas vispārējiem jautājumiem ne mazāk kā 4 stundu apmērā un ne mazāk kā 4 stundu apmērā par vides piesārņojuma noteikšanas ekspresanalīzes metodēm un iekārtām katrā no vidēm – gaisā un ūdenī (kopijas).

3.2. Sertifikācijas kandidātiem, uzrādot oriģinālus, jāiesniedz nepieciešamās kvalifikācijas apliecinājumu kopijas. „PSI Sertifikācija” SIA sertifikācijas komisija nepieciešamības gadījumā ir tiesīga sertifikācijas kandidātiem vai kandidātiem pieprasīt papildus ziņas un apliecinājumus.

4. Kandidāta pieteikums eksaminācijai un sertifikācijai

Kandidāts var pieteikties eksaminācijai un sertifikācijai, iesniedzot speciālas formas pieteikumu un CV, kā arī izglītību, papildus apmācības un kompetenci apliecinošu dokumentu kopijas.

Pirms kandidāta kompetences pārbaudes – eksaminācijas - uzsākšanas sertifikācijas institūcijas atbildīgā persona pārbauda pieteikumā sniegtās informācijas un apliecinājumu atbilstību VPEV speciālista kvalifikācijai noteiktām prasībām (skat. 4. sadaļu). Atbilstības gadījumā tiek uzsākts kompetences novērtēšanas process.

5. Kandidāta eksaminācija

Eksāmens sastāv no 2 daļām, kuras tiek atsevišķi vērtētas:

1. Eksāmena testā ir 15 jautājumi (katram vismaz trīs atbilžu varianti). Pieci jautājumi par vispārējām prasībām un pa pieciem jautājumiem no katras jomas (gaisa un virsūdeņi). Eksāmena laikā drīkst izmantot mācību materiālus, iekārtu aprakstus un standartus. Testa izpildes laiks – 20 minūtes.
2. Ja kandidāts grib sertificēt savas prasmes veikt vides piesārņojuma ekspresanalīzes arī avārijas situācijās, eksāmena tests tiek papildināts ar 5 jautājumiem par toksisko vielu izplatību avārijas izplūdes gadījumos.
3. Praktiskais darbs tiek kārtots pa vienam vai grupās abās vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanas jomās. Ja praktiskais darbs tiek kārtots kandidātu grupā, grupas sastāvu nosaka eksaminators. Eksaminācijas uzdevums tiek noteikts velkot eksaminācijas biļeti. Praktiskais darbs – pretendentam(-iem) 30 minūšu laikā jāiepazīstas ar vides piesārņojuma noteikšanas uzdevuma nosacījumiem un jāsaprot, kā tos veikt. Kad kandidāts(-ti) ir iepazinies(-šies) ar uzdevuma nosacījumiem, tad piesakoties pie eksaminatora 30 minūšu laikā ir praktiski jāveic uzdevums:
  - Jāizvēlas ekspresanalīžu veikšanas aprīkojums;
  - Jāsaprot, kā izvēlētais aprīkojums darbam;
  - Jāveic vides piesārņojuma noteikšana.

Sertifikācijas institūcija nodrošina kandidātu ar minimāli nepieciešamo aprīkojumu vides piesārņojuma ekspresanalīžu veikšanai. Praktisko daļu kandidāts var kārtot ar savu ekspresanalīžu veikšanas aprīkojumu. Tādā gadījumā eksaminācijas eksperts pārliecinās par kandidāta aprīkojuma tehnisko stāvokli un atbilstību.

6. Vai kandidāts nokārtojis eksāmenu?

Eksāmena rezultātu vērtēšana:

1. Testā ir 15 vai 20 jautājumi, pareiza atbilde tiek vērtēta ar vienu punktu.
2. Praktiskajā daļā ir 3 uzdevumi. Par pilnīgi pareizu uzdevuma izpildi kandidāts saņem 5 punktus. Ja praktiskā daļa tiek kārtota kandidātu grupā, grupas kopējais vērtējums tiek attiecināts uz katru no kandidātiem

Lai nokārtotu eksāmenu, ir jāatbilst šādiem kritērijiem:

- 1) Pretendentam kopumā jāiegūst vismaz 65% no eksāmena kopējā punktu skaita katrā no daļām.

- 2) Ja pretendents kārtu eksāmenu tikai vides piesārņojuma ekspressanalīžu veikšanai normālos apstākļos, eksāmena kopējais maksimālais punktu skaits ir 30, tad jebkurā no daļām ir jāiegūst ne mazāk par 10 punktiem.
- 3) Ja pretendents kārtu eksāmenu arī vides piesārņojuma ekspressanalīžu veikšanai avārijas situācijās, eksāmena kopējais maksimālais punktu skaits ir 35, tad, lai nokārtotu eksāmenu testa daļā ir jāiegūst ne mazāk par 13 punktiem, bet praktiskajā ne mazāk par 10 punktiem.

Ja pretendents, kurš kārtu eksāmenu vides piesārņojuma ekspressanalīžu veikšanai tikai normālos apstākļos ir ieguvis mazāk par 20 punktiem, viņam ir jāpārliet eksāmena abas daļas.

Ja pretendents, kurš kārtu eksāmenu vides piesārņojuma ekspressanalīžu veikšanai arī avārijas situācijās ir ieguvis mazāk par 21 punktu, viņam ir jāpārliet eksāmena abas daļas.

Ja pretendents, kurš kārtu eksāmenu vides piesārņojuma ekspressanalīžu veikšanai tikai normālos apstākļos ir ieguvis 20 un vairāk punktus, bet kādā no daļām mazāk par 10, tad jākārtu tikai tā daļa, kurā ir iegūti mazāk par 10 punktiem.

Ja pretendents, kurš kārtu eksāmenu vides piesārņojuma ekspressanalīžu veikšanai arī avārijas situācijās ir ieguvis 21 un vairāk punktus, bet testa daļā mazāk par 13, vai praktiskajā daļā mazāk par 10 punktiem, tad jākārtu tikai tā daļa, kurā ir iegūti nepietiekošs punktu skaits.

Atkārtoti, par papildus samaksu eksāmenu drīkst kārtot ne ātrāk kā pēc 10 dienām.

Ja arī otrajā reizē pretendents nenokārto iepriekš nenokārtoto eksāmena daļu, trešajā reizē viņam jākārtu viss eksāmens atkārtoti.

7. Kandidāta sertifikācija

„PSI Sertifikācija” SIA izveidota sertifikācijas komisija izskata eksāmenu nokārtojušā kandidāta atbilstību 4.sadaļā noteiktajām prasībām (kandidātam nav jāpiedalās) un dod slēdzienu. Pamatojoties uz šo slēdzienu, sertifikācijas institūcijas pilnvarota persona pieņem lēmumu par sertifikāciju.

Ja kandidāts atbilst sertifikācijas prasībām, viņu sertificē. Sertificētā persona saņem sertifikātu un tā lietošanas noteikumus, kā arī paraksta vienošanos par noteikumu ievērošanu. Sertifikāta derīguma termiņš ir trīs gadi.

8. Sertificētā personāla uzraudzība

Sertifikāta derīguma termiņa laikā sertificētā persona:

- tiek publicēta sertificēto personu reģistrā PSI interneta mājas lapā,
- „PSI Sertifikācija” SIA noteiktā kārtībā persona tiek uzraudzīta sertifikāta lietošanas noteikumu ievērošanā un resertifikācijai noteikto prasību izpildē,
- *sertificētā personāla uzraudzību „PSI Sertifikācija” SIA organizē pa Latvijas reģioniem – Kurzeme un Zemgale, Vidzeme, tai skaitā Rīga un Latgale. Katru gadu izvēloties vienu no tiem;*
- *atbilstoši konkrētajā gadā izvēlētajam Latvijas reģionam, „PSI Sertifikācija” SIA brīvās izlases kārtībā organizē vizīti pie reģionā strādājošā sertificētā personāla (aptverot ne mazāk kā 25 % no sertificētajiem speciālistiem). Uzraudzības vizītes laikā tiek pārbaudīta dokumentu un pierakstu vadību, iekārtu uzturēšana un ekspressanalīžu veikšanas prasmes;*
- *konkrētā sertificētā persona par uzraudzības vizīti tiek informēta telefoniski vai e-pasta veidā ne vēlāk kā 5 darba dienas iepriekš;*
- *sertificētā persona var atteikties no uzraudzības vizītes uzrādot objektīvu pamatojumu – slimību, komandējumu, nelaimes gadījumu, piedalīšanos bērēs, darba attiecību pārtraukšanu ar darba devēju, kas bija nosūtījis darbinieku uz sertifikāciju;*
- *ja sertificētā persona atsakās no uzraudzības vizītes 2 reizes pēc kārtas Sertifikācijas vadītāja lemj par sertificētās personas sertifikāta darbības apturēšanu vai anulēšanu;*

- Konstatējot būtiskas neatbilstības kādas sertificētās personas profesionālajā darbībā, tiek noteikts termiņš korektīvo darbību īstenošanai;
- Sertificētā persona nosūta „PSI Sertifikācija” SIA dokumentālus apliecinājumus par veiktajām korektīvajām darbībām būtiskas neatbilstības novēršanai,
- Balstoties uz iesūtītajiem dokumentālajiem apliecinājumiem par būtiskas neatbilstības novēršanu, PSI Sertifikācija lemj, vai ir nepieciešama atkārtota vizīte
- Katru gadu samaksā „PSI Sertifikācija” SIA gada uzraudzības maksu.

„PSI Sertifikācija” SIA ir tiesības anulēt sertifikātu, ja sertifikāta derīguma laikā tiek konstatēts, ka sertificētā persona neievēro sertifikāta lietošanas noteikumus vai neveic ikgadējo sertificēto personu uzraudzības maksājumu.

9. Atkārtotā sertifikācija

Beidzoties sertifikāta derīguma termiņam, pretendents var pieteikties atkārtotajai sertifikācijai. Pretendentam jāiesniedz speciālas formas pieteikums un 4. punktā minētie dokumenti un jākārto eksāmens atbilstoši 6. punkta prasībām.

Mainoties atkārtotas sertifikācijas nosacījumiem, „PSI Sertifikācija” SIA sertifikācijas komisija izskata pretendenta atbilstību jaunajiem nosacījumiem un atbilstības gadījumā tiek veikta atkārtota sertifikācija.

10. Izmaksas

Eksaminācija 1 jomā	175 EUR + PVN 21%
Eksaminācija 2 jomās	250 EUR + PVN 21%
Sertifikācija	90 EUR + PVN 21%
Sertifikāta gada uzturēšanas maksa	20 EUR + PVN 21%

Informācija par personāla sertifikāciju tel. 28323705 vai psi@psi.lv

2023. gada 23. februāris

Valdes loceklis

/A. Maurāns/